

BADAKITU...

* Emakume idazleek gizonen ezizena erabiltzea ohikoa izan da, eta ez antzinako aroan bakarrik. J.K. Rowling idazle famatuak bere izenaren hasierako letrak erabili zituen irakurleei emakumea zela ezagutzera ez emateko asmoz. Aurrerago berriz erabiliko zuen gizonezko ezizena polizia eleberriak argitaratzeko orduan.

* Emakume batzuek bere idazlanak senarraren izenean argitaratu zituzten, esate baterako Collette idazle frantziarraren lanak edo Maria de la O Lejárraren lanak. Senar horien kasuan, emaztearen lanaren errekonozimendua onartu zuten inongo lotsarik gabe.

* Mariasun Landa euskal haur eta gazte literaturako idazle goraiatuenetariko bat da nazioartean. Bere liburuak 15 hizkuntzatarara itzuliak izan dira, besteak beste koreeraz, grekoz edo eslovenieraz irakur ditzakegu bere lanak.

* Felisa Martin izan zen emakume bakarra Espainako Meteorologia Zerbitzu Nazionallean urte askoan, ez baitzuten beste emakumerik onartu hirurogeiko hamarkadaren bukaeraraino!

* 16 emakume hauek jaso dute zientzia eremuko Nobel Saria historian zehar: Marie Curie, Irene Curie, Gerty Theresa Cori, María Goeppert. Dorothy Crowfoot Hodgkin, Rosalyn Yalow, Barbara McClintock, Rita Levi-Montalcini, Gertrude B. Elion, Christiane Nüsslein-Volhard, Linda B. Buck, Françoise Barré-Sinoussi, Elizabeth Blackburn eta Carol Greider, Ada E. Yonath, May-Britt Moser eta Youyou Tu.

* Merit Ptah Aintzinako Egiptoko sendagilea izan zen. Bere irudia Saqqara Piramidean agertzen da eta historiako lehenengo emakume sendagiletzat hartzen da.

* Espainian, emakumeen botoa emateko eskubidea 1931ko Konstituzioan onartu zen. 1933ko hauteskunde orokorretan emakumeek erabili ahal izan zuten lehen aldiz boto-eskubidea.

* Bigarren Mundu Gerran, SESBak emakumez bakarrik osatutako hegazkin eskadroi bat eratu zuen hainbat bonbardaketa egiteko.

* Eskubide Zibilen mugimendua oinarrizkoa izan zen AEBn lege arrazistak baztertzeko. Rosa Parks izeneko emakume batek piztu zuen mugimendu hori, autobuseko eserlekua gizon zuri bati ukatu zionean.

* Washington hirian kokatzen da National Museum of Women in the Arts. Munduko museo bakarra da emakume artisten ekarpena ezagutzera emateko lan egiten duena.

* Vienako Orkestra Filarmonikoa 1842. urtean sortu zen baina 1997. urtera arte ez ziren onartu emakumezko kideak.

* Lavinia Fontana margolari italiarra aitzindaria izan zen. XVI. mendean arrakasta handia lortu zuen erretratuak egiten, are gehiago, biluzik marraztu zituen emakume eta gizonak. Gainera, bere senarra seme-alaben zaintzaz (11 haur) arduratu zen.

* Hamalau zortzimilakoak munduko 8.000 metrotik gorago mendiak dira eta kirolarientzat izugarritzko helburua da den-denak igotzea. Euskalduna dugu igotzen lehen emakumea, hain zuzen ere Edurne Pasaban alpinista tolosarra.

* Coco Chanel enpresari arrakastatsua izateaz gain, moda eremuan emakume aitzaindaria ere izan zen. Izan ere, bazterrarazi zuen emakumezko arropa barrokoa eta deserosoa eta janzkera erraza eta arina modan jarri zuen.

* 1857ko martxoaren 8an ehundaka emakume langile kalera atera ziren soldataren igoera aldarrikatzeko. Egun hartan 120 emakume hil zituen poliziak. Gertaera honetatik abiatzen da gaur egun ospatzen dugun martxoaren zortziko Emakumeen Eguna.

* Eusko Ikaskuntzako lehen kongresuan (1918) Euskal Herrian hezkuntzaren egoera aztertua izan zen. Adituek proposamen hauek egin zituzten: Euskal Herriko historia eta geografia irakastea, zonaldeetako egoera linguistikoa kontuan hartuz euskara nahitaezkoa izatea irakaskuntzan eta Euskal Herriko Unibertsitatea sortzea, besteak beste. Biltzar hartan emakume bakar batek soilik aurkeztu zuen lan bat.

1882. urtetik 1910. urtera soilik 36 emakumek lortu zuten unibertsitateko titulu bat Espainian. Gaur egun, berriz, unibertsitateko ikasle gehienak emakumeak dira.

* Malala Yousafzai neska pakistandarrek eraso larria jasan zuen 15 urterekin nesken hezkuntzaren eskubideak babesteagatik. 17 urte zituela Bakearen Nobel Saria jaso zuen emakumeen eskubideen eta hezkuntzaren alde lan ikaragarria egiteagatik.